

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVII.

НЕДЕЉА 23. МАЈА 1899.

Број 19.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА.

ЦЕНА:

За Србију на годину . . . . . 6 динара
на пола године . . . . . 3 „
За стране земље на годину . . . . . 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЗАКОН*

О ВАРОШКОЈ ТРОШАРИНИ У БЕОГРАДУ

(од 1884 год. 36 40 стр. 269).

Чл. 1.

Влада Краљева овлашћује се, да по споразуму с одбором општине Београдске може на се узети извршење канализације за одвлачење варошког измета, водоводе за снабдевање вароши са добром водом за пиће, сувремено и по здравље најудесније калдрмисање и осветљење као и све друге радове, који би за здравље становништва у Београду били нужни.

Чл. 2.

Краљева влада овлашћује се, да може уступити било целокупно или почесно извршење ових радова једном предузимачу или друштву под условима, који су прописани законом за јавне грађевине.

Чл. 3.

У тој цели Краљева влада овлашћује се да може, за рачун општине Београдске закључити потребан зајам, но услови овог зајма не могу бити тежи, него што су код Управе Фондова.

*) Овај се закон понова објављује у овим новинама, пошто се сада баш решава у одбору општинском о регулацији општ. зајма. Ур.

Но ако општина буде сама вршила радове, предвиђене чланом 1. овога закона, она може сама и зајам закључити. При том, за време отпочетих радова, а докле сталан зајам не закључи, може се општина до три милијуна динара привремено задужити код наших или страних новчаних завода, на залогу прихода од трошарине, и под условима, под каквим ти заводи дају зајмове. Али кад се сталан зајам закључи, из њега се има прво измирити овај привремени.

(Измена и допуна од 18 фебр. 1892 г.)

Чл. 4.

Као јемство за редовно исплаћивање интереса и амортизације овога дуга; Влада се овлашћује да по споразумљењу с општином Београдском путем Краљевог указа а на основу овог закона установи у Београду варошку трошарину (октроа) или плаћање извесне таксе на извесне предмете за потрошњу при њиховом уношењу у варош.

Чл. 5.

Ова ће се такса наплаћивати и водити по књигама Београдске општине и приход од варошке трошарине не може се употребити ни на какву другу општинску потребу, пре но што се овде означена по-

потреба подмири и пре него што влада на то пристане.

Чл. 5 а.

Устројство, администрација и тарифа трошарине, права и дужности трошаринских чиновника, поступак у кривицама, казне и прописе за жалбе, по аналогiji царинских државних уређења, као и начин подмирења трошкова за све предходне радове, који су потребни за извршење трошаринског уређења, одређиваће се Краљевским указом, што ће силу закона имати.

(Измена и допуна од 24 Априла 1885 год. 36. 41 стр. 233).

Чл. 6.

Кад горе означени радови буду извршени, држава ће их уступити општини, задржавајући себи право надзора, како због одржавања грађевина у добром стању, тако и због тачног плаћања интереса и амортизације на утрошени капитал.

Чл. 7.

Влада се овлашћује, да може принудити сваког сопственика непокретног имања у дотичној општини, да своје имање веже са мрежом канала, водовода и т. д. према усвојеном плану, а ако он то не би хтео урадити, да сама за његов рачун изврши радове који би по општем плану на њега пали.

ТРГОВИНСКИ ЦЕНТРИ И ДРУМОВИ

по

СРПСКОЈ ЗЕМЉИ

у

СРЕДЊЕМ И НОВОМ ВЕКУ

ИСТОРИСКО-ГЕОГРАФСКА РАСПРАВА

Мото: Трговина је један од најзначајнијих
момената у еволуцији једнога народа.

НАПИСАО

КОСТА Н. КОСТИЋ

Рад награђен са 200 динара, другом Видовданском Наградом Београдске Општине од 15. Јунија 1898. г.)

(НАСТАВАК)

(6)

г. Ла Мер (1766. г.): Дубровачки домен протеже се од рта Кумана до Молунта; планински, неплодан и стеновит окрајак (une lisière) у дужину 120 а у ширину 5-6 миља; има више острва; са СЗ.-а граничи се млетачком Далмацијом, са С.-а Босном а с Ј.-а Боком која је млетачка; равница је само у конавлима: поље у дужину 4, у ширину 1/2 миље¹⁾

д. У извештајима Француског конзула Бријера налази се и ова денунцијација Дубровчана (од Терм. 4. г.): „(Дубровник) још држи своје сељаци у ропству из варварских времена; своје сељаци Дубровчани продају заједно са земљом као стоку“.²⁾

¹⁾ Starine k. XIII. c. 41. 84

²⁾ Starine k. XIV. c. 77. (Raguse) tenant encore leurs peuples des campagnes sous l'esclavage de temps barbares et qu'ils vendent avec les terres comme le bétail.

По сведочанству Dr. К. Војновића, који је до сада најраспрострањеније и најбоље расправљао о правном животу Дубровачке Републике, на дубровачкој територији, нији било ни робова ни „adstrictae glebae“.¹⁾

6. У Историји Српског Народа Дубровник заузима једно од најугледнијих места. Историчар, који би желео да проучи економску, трговинску па и политичку историју Српског Народа мора се, неминовно, на сваком кораку срести са овом гласовитом Српском Трговачком Републиком. Толико је горди Дубровник био уплетен у историју свога, Српског Народа! На источној обали Јадранског Мора било је доста трговачких општина, које су водиле велику трговину по Јадранском и Средоземном Мору. Међу тим трговачким општинама највидније место заузимао је наш лепи Дубровник. Он их је у сваковршеном животу засенио својим великим сјајем.

Дубровник је изашао на онај велики, светски глас и својом трговином, цивилизацијом и културом, али поглавито трговином, која је имала светски карактер. Природом свога и оближњег земљишта, својим знаменитим географским и политичким положајем Дубровник је био упућен

на сиње море. У времену постања и првим годинама живота Дубровник се бавио рибарством, незнатним прибрежним бродарењем. За тим се Дубровник ослободио да се по мало бави и трговином. Временом је Дубровник стао на своје ноге; његова је трговина изашла из узаног круга локалног трговања; почела се стално развијати, па је најзад обухватила и раширила се по Српској Земљи, по Балканском Полуострву, по земљама око Средоземног Мора; допирала је, по неки пут и у оне далеке, чаробне, трансатланске златом богате земље и у егзотични, заносни Леванат. Дубровник се у трговини такмичио и са најзнатнијим трговачким италијанским градовима, са самим Млечима и Ђеновом. Млечи су у своје време били прва трговачка република на свету; они су бивали апсолутним господарима на Јадранском Мору, које су сматрали за своје Језеро или Дуждово Море, па су томе давали симболичан израз у помпезном венчавању дужда Адрија; млетачка се супрематија кроз векове осећала по Средоземном Мору, по Леванту; њихови су трговци свуда допирали. Таквој једној великој трговачкој републици и у исто време једној политичкој и поморској сили политички малени Дубровник усудио се конкурисати; његова је конкуренција била

¹⁾ Rad k. CVIII. c. 118. „U Dubrovniku nigda nije bilo robstva niti kmetova prikovanih zemlji.“

Чл. 8.

Ако би и друга која варош у Србији потражила, да се на њу примене одредбе овога закона, то ће се, после изјаве збора општинског моћи учинити Краљевским указом.

Чл. 9.

Овај закон ступа у живот, кад га Краљ потпише и када се обнародује.

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉА СРБИЈЕ

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог нашег Министра финансија, а у договору са Државним Саветом решили смо и решавамо:

Одобрава се општини вароши Београда, да се за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме, може задужити са 10,000,000 динара ефективних.

Услови зајма да буду ови:

а. Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о трошарини у Београду од 13 Јуна 1884 год. који у своме 3 члану каже: „Но услови овога зајма не могу бити тежи него што је код Управе Фондова.“

б. Да рок отплате не сме бити краћи од 23¹/₂ нити дужи од 50 година.

Наш Министар финансије нека ово решење изврши.

14 Јуна 1890 год.

у Београду

Јов. Ристић с. р.

К. С. Протић с. р.

Ј. Бели-Марковић с. р.

Министар финансија

Др. М. В. Вујић с. р.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

8. Маја 1899. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић; присуствовали чланови суда: г.г. Стев. Пивковић и Коста Симић; од одборника били: г.г. Д. Тадић, С. Јосифовић, Михаило Јовановић, Трифун Ђорђевић, Стојан Пајкић, Дамјан Стојковић, Милов. Милековић, Ђ. Пантелић, Јаков Алкалај, Ђорђе Н. Соколовић, Михајло Протић, Голуб. С. Јањић, Ђурић.

I

Председник извештава одбор, да је према одлуци одборској од 22. Априла о.п. преговарао са понуђачима зајма Ж. Лакијем и А. Баровијем и да је дошао до резултата, који одбору сада саопштава.

Како је ова ствар веома важна и замашна а у овој седници нема више од 14 одборника то је одбор одлучио,

да се решавање о овој ствари одложи за прву идућу седницу, кад буде више одборника на окупу, а да председник општине умоли понуђаче, да за још неколико дана причекају на решење одбора по њиховој понуди.

II

По прочитању акта кв. врачарског АБр. 3464, одбор је изјавио,

да су му Антоније Карамфиловић пиљар и Ђорђе Петровић љевапција непознати. —

III

По прочитању молбе Констандинке Ђурчић, терзије СтБр. 1159, одбор је изјавио мишљење, да се молитељици може дати тражено уверење о њеном породичном односу.

IV

По прочитању понуде Богољуба Росулека олд. месара АБр. 3420, одбор је решио,

да се месарски плац под бројем I са доње стране на Краљевом тргу изда под једногодишњи закуп од првог маја ове године и под прописаним погодбама Богољубу Росулеку олд. месару за годишњу цену од илјаду и педесет и три динара.

V

По прочитању понуде Ђуре Аћимовића олд. месара АБр. 3432, којом нуди 1000 дин. кирије за III месарски плац на Краљевом тргу са горње стране, одбор је решио,

да се ова понуда не прими, него да се за издавање овог плаца држи друга лицитација.

VI

На предлог суда општинског АБр. 3326, одбор је решио,

одобрава се Владимиру Нешовићу практиканту општинског суда шестонедељно одсуство од дужности ради полагања испита с тим, да му се исто има рачунати од 5. маја о. г. кад је почео да употребљује одсуство, које му је судом одобрено.

О Г Л А С

По одобрењу Г. Министра Грађевина од 3/IV 1899 год. Бр. 2540, Начелство ово држаће на дан 5 Јуна 1899 год. од 9—12 сати пре подне у II грађевинском одељку у Београду другу јавну усмену лицитацију за довршење нове зграде за школу у селу Жељезнику.

Предрачунска сума за ово довршење износи 5285.67 динара а кауција полаже се у напред према закону у суми од 800 динара у новцу или вредним државним папирима.

План, предрачун и услови за ово довршење могу се видети сваког радног дана у II грађевинском одељку у Београду у канцеларији начелника ср. врачарског.

ГБр. 543. Из канцеларије начелства окр. подунавског 15 маја 1899 године у Смедереву.

моћна и успешна; он је успео да из Српске Земље и остале унутрашњости Балканског Полуострва са свим истисне Млечане. Политичке прилике и географски положај учинили су, да Дубровник изостане иза Млетака; Дубровник није никада успео да се испне на завидни трговачки и политички стај Млетачке Републике. Па ипак, Дубровник долази у ред оних трговачких градова, који су по својој трговинској знатности долазили одмах иза Млетака. Млечи су били трговачки град првога реда, а Дубровник је нема сумње био трговачки град другог реда.

Нису ово неосноване похвалне фразе нашем граду Дубровнику. Његова историја очито показује, да је он имао *значајну* историјску улогу. Архивални документи, историски спомени, преостали жалосни остаци, живе успомене, тако лепо сведоче о негдашњој величини Дубровника, па тиме потиру оно неосновано мишљење ученога Руса Павла Ровинског о трговинској сићушности Дубровника и о његовој „веома скромној улози у историји.“¹⁾

1) Черногорја т. I стр. 708—709. Од интереса би било написати овде карактеристичне изразе П. Ровинскога, који је за историски део свога дела употребио тако скромну литературу и који се уудио, да пише историју једнога дела Српског Народа на основу једног застарелог историка а не познавајући историске документе „Соксѣмь

Да на тако велики трговински глас изађе Дубровник, допринео му је његов изврстан географски положај према главним трговинским струјама. Дубровник се налазио на граници, где се додиривале две цивилизације, две културе, две трговине; налазио се на месту, у повеликом пределу, коме је било досуђено, да буде позорицом размене мисли, производа; налазио се на граници Истока и Запада. У Дубровник се стицале западне, поглавито италијанске

много карактера, вели П. Ровински, „участкиѣ Дубровника. Не окладла, конечно, тоу силоу и средствани, какими располагала Венецијанская Рипублика, онѣ трагетѣ къ исторіи роль кѣсьма скромную. Поэтому участкиѣ его къ судѣбѣ соседнихъ сербскихъ и албанскихъ земель не ознамено кыклется какими нибудѣ крупными и видными фактами, не окрисокыклется рѣзкими чертами; но ѣно было и оставило по сѣбѣ слѣди, если не особенно заметные, зато прочные, отзываются доверимъ результатамъ къ будущимъ Дубровникѣ! была слуга кѣсьмѣ и служилъ онѣ кѣсьмѣ: доставлялъ различныѣ токары и издѣлія, оружје; поставлялъ разнаго рода мастеровъ: строителей, сѣрвировъ, свитарей, трѣмбеташиѣ; давалъ свои суда для перекоски людей и доставки какогонику прокiantа; суммалъ дингами и кралѣ кашн под залогѣ или на сохраниѣ. Кѣ это было его торгокосъ дѣло, отъ котораго онѣ кормилси и жилѣ“.....

израђевине, да се ту промене за грубе сировине из Српске Земље и осталог дела унутрашњости Балканског Полуострва. Са Истока доносиле се сочне источњачке трговине, да се у Дубровнику промене за fine италијанске фабрикате. Дубровник налазећи се на ивици Српске Земље, налазио се и на граници свога народа. Тамо далеко преко Сињег Мора налазила се лепа Италија са римском цивилизацијом, културом, са ренесансом; од Дубровника на Исток: Српски Народ са својим патријархалним установама и етничким особинама, са пуно воље за државним и цивилизаторским радом.

Али, није једино географски положај био она основица, на којој се подигла она грандиозна историска грађевина, што се зове „Српска Трговачка Дубровачка Република.“ На источној обали Јадранског Мора било је трговачких градова, чији је географски положај изврснији, с мора и са сува приступачнији; било је градова са више политичке важности (на пр. Задар, седиште византиског протоспатра и др.); па ипак се нису никада они могли издићи на висину града Дубровника. А како Дубровник стоји у чисто географском положају? Како изгледа по илустрацијама у модернијим путописима и на кар-

РАСПОРЕД

Годишњих испита по основним београдским школама

Дан и месец	НАЗИВ ШКОЛЕ								
	ДУН. КРАЈ	САБОРНА ЦРКВА	САВА И ВЕЖБАОН.	И. ВРАЧАР	З. ВРАЧАР	САВИНАЦ	ТЕРАВИЈЕ	ПАЛИЛУГА	ТОПЧИДЕР
3 јуна	I ₂ р. м.	—	—	—	—	—	—	—	—
4 јуна	I. р. Ж.	—	—	—	—	—	—	—	—
5 јуна	IV ₂ м.	III м.	III м.	IV м.	IV м.	III м.	I м.	III м.	—
7 јуна	II м.	—	—	—	—	—	—	—	—
8 јуна	IV ж.	III ж.	I и II м.	IV ж.	III м.	I ж.	I и II ж.	I м.	—
9 јуна	I и II м.	IV ж.	I и II ж.	III м.	II ж.	I м.	IV м.	II м.	—
10 јуна	III ж.	IV м.	I вежб.	III ж.	I м.	II ж.	IV ж.	II ж.	—
11 јуна	III м.	I ж.	III IV в.	II м.	IV ж.	III м.	II м.	I м.	—
12 јуна	пре п. при- прав. мушк. по подне женски	I м.	II в.	II ж.	I м.	II м.	III м.	IV м.	—
13 јуна	II ж.	II м.	IV м.	I м.	II м.	IV м.	—	III ж.	III и IV
14 јуна	IV м.	II ж.	III и IV женски	I ж.	III ж.	IV ж.	III ж.	IV ж.	I и II

Испити ће трајати у сваком разреду по цео дан, сем приправних разреда на Дун. Крају, у којима ће испит бити 12 јуна пре подне у мушком разреду, а после подне у женском разреду. —

Испити ће почињати у 8 часова пре подне и 2 часа по подне.

Умољавају се одређени г.г. присутници испита, а тако исто ђачки родитељи и остали пријатељи школе и деце, да изволе присуствовати овим испитима.

Из седнице школског одбора за град Београд 19 маја 1899 године, Бр. 255.

тама¹⁾, Дубровник је с мора неприступачан, на сурим стенама, једино му је заклоњено пристаниште *Груж* (Gravosa), али је оно удаљено од града. Пред собом са сува, има планинску земљу са онима намрштеним ратоборним горштацима. Дубровник нити се налази на каквом заливу, нити на излазу какве долине.

Као други основ историске величине града Дубровника ваља, свакако, узети природу расе, етнички карактер Дубровчана. Мешавином латинског елемента танане интелигенције и свежег и бујног српског елемента створила се једна популација високе интелигенције и живе активности. Из незнатног приморског места створити једну тако знатну трговачку републику; кроз векове очувати своју слободу и проћи кроз све оне територије, које има да поднесе једна минијатурна државица међу толиким огромним државама с великим завојевачким тежњама: све то тако лепо квалификује високу интелигенцију Срба Дубровчана, њихову досетљивост, фину памет, оштроумност, активност и енергичност.

Па и саме политичке прилике донеле су да се Дубровник развије и одржи. Да се Дубровник налазио у средини једнога народа; да се налазио под искључивим утицајем једне једине силе: Дубровачка би самосталност била угушена; са стагнацијом и летаргијом дошла би декаденција, ништавило, ишчезнуће. Срећа је била за Дубровник, што се налазио у пределу, где се сукобљавали политички интереси многих народа и држава и Дубровник је, захваљујући, нема сумње, само томе изванредном контакту политичких сфера, могао да се одржи и развије. Пред собом је имао несложен српски народ, који се почео уједињавати тек у последњим средњим вековима. Тамо преко мора у Италији биле су вечито неке политичке и црквене комбинације, борбе. Шта је сметало Византији којој се некада и Млеци клањали, Жану Дандолу освојиоцу Цариграда, Људевиту Великом, Душану Силном, Сулејману Величанственом и Кара-Мустафи, да овладају Дубровником и униште ону малену трговачку републику? Али досетљиви Дубровчани, захваљујући своме разуму и новцу, умели су да се одрже под моћном заштитом „*sette ban dieři*.“

То су, дакле, били разлози и основице, да се Дубровачка Република исине на ону

ИЗВОД ИЗ ПРАВИЛА о уређењу еснафа димњичарског

Члан 13.

Чишћење димњака вршиће се радним данима пре и после подне, и сваки без разлике дужан је допустити чишћење димњака.

Но ако је коме са извесних разлога немогуће допустити чишћење једнога дана, дужан је то без одлагања допустити другога дана у исто време.

Тако исто димњичар је дужан следовати на сваки позив за чишћење димњака, а нарочито за случај пожара.

Члан 16.

За чишћење димњака плаћају се ове таксе:

- а) за чишћење димњака цилиндар без разлике на спрат . . . 0.40 динара
- б) за чишћење димњака простог . . . 0.20 "
- в) " " " на два спрата . . . . . 0.40 "
- г) за чишћење гвозденог шпархерда . . . . . 0.40 "
- д) за чишћење зиданог шпархерда . . . . . 0.40 "
- ђ) за чишћење зиданог шпархерда великог у гостионицама . . . . . 1.— "
- е) за чишћење фуруна с чунковима од два метра на више . . . 0.40 "
- ж) за чишћење фуруна с чунковима до два метра . . . . . 0.20 "
- з) за испаливање димњака . . . . . 1.50 "
- и) за чишћење типлова на пекарницама од типла . . . . . 0.20 "

Члан 17.

Таксе за чишћење димњака плаћају сопственици зграда, а за масе масени стараоци. Само у одсуству ових плаћају закупници (кирајџије).

Плаћање прописаних такса обавезно је. У случају противљења, таксе ће наплатити полицијска власт без икаквог одлагања.

По наплати таксе димњичар је дужан сваком без разлике издати признаницу, у којој мора бити назначено: колико је и каквих димњака очишћено, на чијој згради, колико је наплаћено и ког је дана чишћење вршено. На полеђини признанице морају бити одштампане таксе из члана 16. правила.

Признанице морају бити снабдевене оригиналним потписом мајстора, који у дотичном рејону занат упражњава.

вину своје славе и величине: географски положај, етнички карактер, политичке прилике. Престанак онога, што је давало материје за величину Дубровачке Републике доносио је са собом као последице опадања, престанак трговине и живота, сиромаштво и мртвило. То ће се доције очито показати....

У трговини је Дубровник био тесно везан за Српску Земљу и Италију и зато је потребно, да се о тим трговинским односима посебно говори. Ту интимност у односима доносила му је, као што је горе споменуто, сав географски положај. Али, дубровачка је трговина допирала изван Италије и Српске Земље. О томе има тако лепих доказа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ Жива колорисана илустрација изгледа Дубровника с мора има у: Mme de L.: Dalmatie et Monténégro. Excursion artistique en Dalmatie et en Monténégro Paris 1860.

